

WYKORZYSTAJMY NIEKTÓRZE TELEFONY JAKO ZŁOTARZ?

No pewnie! Kto by nie chciał? Ale czy wiesz, że Twoja komórka nie mogłaby działać, gdyby nie zawierała złota? **ŻEBY TELEFON KOMÓRKOWY FUNKCJONOWAŁ, POTRZEBNYCH JEST NAWET 30 RÓŻNYCH METALI.**

A czy wiesz, że **GLOBALNY PRZEMYSŁ ELEKTRONICZNY POCHŁANIA CORAZ WIĘKSZĄ CZĘŚĆ ŚWIATOWYCH ZASOBÓW SZLACHETNYCH I RZADKICH METALI** do produkcji naszych telefonów komórkowych, laptopów i odtwarzaczy MP3? Wiele z tych metali wydobywa się w krajach rozwijających się, gdzie robotnicy często pracują w przerażających warunkach.

Także środowisko naturalne płaci słońcą cenę za nasz niesłabnący apetyt na najnowsze elektroniczne gadżety. W Norylsku w Rosji, gdzie wydobywa się nikiel, kobalt, platynę i pallad do produkcji części elektronicznych, **ZANIECZYSZCZENIE POWIETRZA JEST TAK DUŻE, ŻE WIELE DZIECI CIERPI NA WYNISZCZAJĄCE CHOROBY PŁUC.**

W Demokratycznej Republice Kongo **50 000 DZIECI, CZĘSTO ZALEDWIE SIEDMIOLETNICH, PRACUJE W KOPALNIACH MIEDZI I KOBALTU** przez wiele godzin dziennie bez odzieży ochronnej. Około 2 miliony pracowników w drobnym przemyśle wydobywczym w Kongo zarabia poniżej 2 euro dziennie. W innych regionach likwiduje się całe wioski, żeby mogły powstać kopalnie. A podczas gdy niektórzy górnicy zarabiają tak mało, że ledwie starcza im na jedzenie i lekarstwa dla ich rodzin, firmy wydobywcze i handlowcy nabijają sobie kieszenie, bo popyt na minerały rośnie.

Kampania makeITfair wzywa duże, markowe firmy elektroniczne, aby wzięły na siebie **ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA POPRAWĘ SPOŁECZNYCH I EKOLOGICZNYCH WARUNKÓW** panujących w kopalniach metali na całym świecie.

**ZOBACZ, JAK MOŻESZ POMÓC, NA STRONIE
WWW.MAKEITFAIR.ORG**

W CZEGO TO JEST PRODUKOWANE?

TANTAL

Tantal jest potrzebny do wyrobu ważnych części elektronicznych zwanych kondensatorami, do telefonów komórkowych, aparatów cyfrowych i laptopów. Wydobycie koltanu, czyli rudy tantalu, przyczyniło się do rozpętania wojny domowej w **Kongo**.

KOBALT

Kobalt jest ważnym składnikiem baterii wielokrotnego ładowania potrzebnych do laptopów, telefonów komórkowych i aparatów cyfrowych. **Zambia** i **Demokratyczna Republika Konga** zaspokajają połowę światowego zapotrzebowania na kobalt, ale pracownikom kopalni i fabryk w obu tych krajach grożą poważne problemy zdrowotne, nie spełnia się w nich także norm bezpieczeństwa. W Zambii w 2005 r. w kopalniach zginęło 80 osób.

MIEDŹ

Chile to największy światowy producent miedzi, którą stosuje się w wielu częściach elektronicznych. Do wydobywania miedzi zużywa się duże ilości wody, co jest problemem dla rolników w Chile. W suchych regionach na północy kraju firmy wydobywcze wykorzystują cenne wody gruntowe ograniczając zasoby wody pitnej.

ZŁOTO

RPA jest największym światowym producentem złota. Metal ten stosuje się w złączach i stykach na płytkach obwodów drukowanych w wielu elektronicznych gadżetach. Złoto często wydobywa się w kopalniach odkrywkowych, przy użyciu szkodliwych substancji, takich jak cyjanek, które mogą przenikać do gleby i wód gruntowych. Żeby wyprodukować 0,034 g złota wykorzystywane w obwodzie drukowanym w telefonie komórkowym, trzeba wygenerować co najmniej 100 kg odpadów kopalnianych.

INFORMACJE NA WAGĘ ZŁOTA

- **Co najmniej 20 milionów ludzi bierze bezpośredni udział w wydobywaniu minerałów, a dla około 100 milionów przemysł wydobywczy stanowi podstawowe źródło utrzymania.**
- **13 milionów ludzi jest bezpośrednio zaangażowanych w drobny przemysł wydobywczy, co często jest niezwykle niebezpiecznym zajęciem.**
- **Szacuje się, że w przemyśle wydobywczym pracuje od 1 do 1,5 miliona dzieci.**
- **Okolo 15 000 ludzi zmuszono do opuszczenia domów, żeby mogła powstać największa kopalnia złota na świecie – Freeport Mine w Indonezji.**

NIKIEL

Niklu używa się do wyrobu baterii do wielu elektronicznych gadżetów. W Norylsku w Rosji zanieczyszczenie niklem i siarczkiem miedzi jest tak duże, że śnieg w mieście robi się żółty.

METALE ZIEM RZADKICH

Metale ziem rzadkich to grupa 17 pierwiastków, które stosuje się do produkcji substancji fluorescencyjnych wykorzystywanych w monitorach komputerowych. Metale ziem rzadkich wydobywa się w Mongolii Wewnętrznej w Chinach, gdzie przemysł wydobywczy powoduje szkody w środowisku, które będą odczuwalne przez wiele pokoleń. Huty zanieczyszczają powietrze, w niektórych miejscach w takim stopniu, że mieszkańcy rzadko widują słońce.

CYNA

Cynę wykorzystuje się w płytkach obwodów drukowanych. W Indonezji – która jest drugim co do wielkości producentem cyny na świecie – niekontrolowane wydobywanie tego surowca sieje spustoszenie w środowisku naturalnym. Ogromne wykroty ze stojącą wodą to częsty widok w wielu wioskach, podobnie jak kopce ziemi przypominające nagie wzgórze.

PLATYNA

Platynę stosuje się do produkcji twardych dysków w komputerach i monitorów ciekłokrystalicznych w laptopach i niektórych płaskoekranowych telewizorach. W Republice Południowej Afryki zmuszono lokalne społeczności do opuszczenia terenów uprawnych bez odpowiedniej rekompensaty, aby mogły powstawać kolejne kopalnie platyny zaopatrujące przemysł komputerowy. Co gorsza, 40 procent górników w kopalniach platyny w RPA to pracownicy kontraktowi, którzy mają ograniczone prawa i zarabiają jeszcze mniej niż inni robotnicy. Często muszą wykonywać najniebezpieczniejsze zadania i rzadko przechodzą szkolenia z zakresu bezpieczeństwa pracy.

Niedola w kopalni

Przy swojej szczupłej posturze 13-letni Jean wydaje się **ZA SŁABY, BY PODNIEŚ CIĘŻKIE WORKI Z ODLAMKAMI SKAŁ**, z których powstanie kobalt dla przemysłu elektronicznego. Jednak nosi je nawet przez 11 godzin dziennie, sześć dni w tygodniu. Za swoją harówkę dostaje od 2 do 4 euro dziennie.

Jean poprosił nas, żebyśmy nie podawali jego prawdziwego imienia ani nie zamieszczali zdjęcia, bo chce chronić swoją tożsamość.

“Zagraniczne firmy wydobywcze plądrują nasz kraj..”

JEAN, LAT 13, PRACUJĄCY W KOPALNIACH W KATANDZE, DEMOKRATYCZNA REPUBLIKA KONGA

Ale Jean **NIE JEST JEDYNYM DZIECKIEM, KTÓRE CODZIENNIE RYZYKUJE ŻYCIE** w kamieniołomach i szybach kopalni, pracując bez żadnego zabezpieczenia. Szacuje się, że ponad jedna trzecia wszystkich górników w wydobywczym zagłębiu Katanga to dzieci.

Jean mieszka z rodzicami i czworgiem rodzeństwa w wiosce oddalonej od kamieniołomów o 40 km. Kiedyś chodził do szkoły, ale **MUSIAŁ ZACZĄĆ PRACOWAĆ**, żeby zarobić i pomóc w wykarmieniu rodziny.

“Jestem wściekły na los, na jaki skazują moją wioskę te zagraniczne firmy wydobywcze, które plądrują nasz kraj” – mówi Jean. – “**W MOJEJ WIOSCE BRAKUJE TYLU RZECZY**. Nie mamy karetki, prądu, wody pitnej. Ośrodek zdrowia jest słabo wyposażony. **FIRMY WYDOBYWCZE I HANDLOWE BOGACĄ SIĘ NA NASZYCH O CZACH**. Ci ludzie ani nie są hojni, ani nie potrafią współczuć”.

OBRÓĆ STRONĘ, ABY DOWIEDZIEĆ SIĘ JAK MOZESZ POMÓC DZIECIOM TAKIM JAK JEAN...

PRZEMYSŁ WYDOBYWCZY - MAKEITFAIR

Ceny metali idą w górę, ale robotnicy w kopalniach w krajach rozwijających się nic na tym nie skorzystają. Walcz o przetrwanie na głodowych płacach, żebyśmy my mogli rozmawiać ze znajomymi przez najnowsze komórki albo słuchać najmłodniejszych hitów na naszych odtwarzaczach MP3.

W naszej części świata rządy wprowadzają nowe prawa promujące recykling, aby chronić środowisko. Ale wokół zagłębi wydobywczych w biednych krajach często skażone są grunty i woda. Żyjący tam ludzie oddychają powietrzem zanieczyszczonym emisjami gazów z hut metali, co często ma poważne, długotrwałe skutki dla ich zdrowia.

Firmy takie jak Philips, Lenovo i Packard Bell oznajmiły nam, że ich zdaniem te problemy to nie ich sprawa. Często nie zadają sobie nawet trudu, aby dowiedzieć się, skąd pochodzą używane przez nie metale – albo czy wydobywały je dzieci, takie jak Jean. Nie wiedzą też, czy wydobywanie surowców potrzebnych do ich produktów nie spowodowało długotrwałych szkód w środowisku.

Zdaniem **makeITfair** te firmy powinny zainteresować się tym, co się dzieje w dalszych częściach ich łańcucha dostaw – i zacząć pracować nad wprowadzeniem zmian. Jako tak wielcy konsumenci światowej produkcji metali, mogłyby naprawdę dużo – poprawić życie górników i pomóc w ochronie naszej planety przed dalszymi zniszczeniami!

Ty też możesz pomóc!

WYŚLIJ EMAIL DO DUŻYCH FIRM

ELEKTRONICZNYCH z apelem o poprawę warunków pracy górników i robotników z dolnej części ich łańcucha dostaw. Domagaj się też, by firmy te zmieniły swoje postępowanie w kwestii zanieczyszczenia środowiska!

Taką przykładową wiadomość email znajdziesz na stronie www.makeITfair.org!

Jeśli kupiłeś/-aś nowy telefon komórkowy czy odtwarzacz MP3, stary odnieś do punktu recyklingu (albo zostaw w sklepie)!

Szukaj kolejnych ulotek **makeITfair** dotyczących różnych aspektów przemysłu elektronicznego – i przyłącz się do kampanii **makeITfair** na

www.makeitfair.org

KONTAKT:
Koalicja Karat

ul. Karmelicka 16 m 13
00-163 Warszawa
tel/fax (48 22) 636 8307
info@karat.org.pl
www.karat.org

Niniejszy dokument powstał przy finansowym wsparciu Unii Europejskiej. Treść dokumentu stanowi wyłączną odpowiedzialność SOMO i w żadnym wypadku nie należy uznawać, że jest ona odzwierciedleniem stanowiska Unii Europejskiej..

Listopad 2007